

Namí' d'ikidgo ná't' áá' baa náhólne'ígíí saad 'éi t'áa sahdii naaltsoos bikáá' nehedzóoh dooleet. Doo 'éi d'íi naaltsoos bik' ehgo dóo bee 'ééhózingo na' idikidígíí bikáá' ádaalne' da dooleet.

- Neeznáá nináháhaago Bíla'ashdla'ii náóltahígíí d'íi naaltsoos bik' ehgo dóo bee 'ééhózingo na' idikidígíí kwe' é' 'alkéé' yisdzoh.
- Nanídkidgo ná't' áá' baa náhólne'ígíí saad 'éi t'áa sahdii naaltsoos bikáá' nehedzóoh dooleet.
- Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáá yihahígíí Bíla'ashdla'ii náóltahígíí naaltsoos 'atso háadilyaago ná't' áá' bi' 'ini' d'íidliif. D'íi naaltsoos bik' ehgo dóo bee 'ééhózingo na' idikidígíí bi' ná't' áá' 'aná'óodle' lago.

Kodóo bee
hahodoolzhish

Bee 'ak' e' elchihí doot' izhígíí 'éi doodago lizhinígíí chiidoo' jil.

Neeznáá nináháhaago Bíla'ashdla'ii náóltahígíí 'éi t'áa' 'atso Diné/Bíla'ashdla'ii bil 'daOnighanígíí yíidóoltah, T'áá'chil t'áala'ígóo yookáalgo dóo Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáágoog yihahgo.

T'áala'í góne' na' idikidígíí 'éi d'íi Diné/Bíla'ashdla'ii bil 'daOnighanígíí yíidíiltah kwe' é' hooghan doodai' hooghan naadlózi doodai' hooghan 'alhií' sinil bii hooghanígíí naaltsoos bik' ehgo dóo bee 'ééhózingo na' idikidí bii' yisdzohígíí bik' ehgo.

- Diné/Bíla'ashdla'ii bil 'daOnighanígíí t'áa' 'atso yíidíiltah, 'awéechi' t'áa' béelta'go, kwe' é' bi' 'daOnighanígíí dóo kóo nídabiilkahígíí yíidíiltah.

Bíla'ashdla'ii Náóltah Bil Haz' áagii lahgoó Diné/Bíla'ashdla'ii kéédahat' íggóo 'aldó' nída'óltahgo 'at' é'.

- T'áa' háida wódahgo bidziilgo 'ólta' di' 'ólta' go doodai' Siláoltsoo' 'idahoo' aahdi naaghahígíí 'éi doo bil' 'íidíiltahda.
- T'áa' háida Diné/Bíla'ashdla'ii hastóíi dóo sánii baa 'adahayáadi doodai' awáalyahdi doodai' awáalyah hotsaadi sidáago 'akdó' doo bil' 'íidíiltahda d'íi T'áá'chil t'áala'ígóo yookáalgo dóo Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáágoog yihahígíí biyi'.
- D'íi Diné/Bíla'ashdla'ii doo bil' 'íidíiltahda, 'azhá shíi' t'áa' kwe' é' nídoodáál ndi. 'Ako doo naakidi bil' ná' 'íidóoltah da.

Neeznáá nináháhaago Bíla'ashdla'ii náóltahígíí Diné/Bíla'ashdla'ii bighan 'adaadin ndi 'aldó' nída'óltah, 'akohgo:

- T'áá'chil t'áala'ígóo yookáalgo dóo Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáágoog yihahígíí biyi' t'áa' háida bighan 'ádingo kóo na' 'alk' é' sidahígíí bil' 'íidíiltah. T'áa' doodagóo 'éi d'íi Diné/Bíla'ashdla'ii doo bil' 'íidóoltah da.

1. T'áá'chil t'áala'ígóo yookáalgo dóo Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáágoog yihahígíí biyi' d'ikwíi Diné/Bíla'ashdla'ii kóo bil 'daOnighan?

D'ikwíi Diné/Bíla'ashdla'ii =

2. D'íi ná' idikid t'áala'í góne' t'áa' náána háidaaish Diné/Bíla'ashdla'ii t'áadoo bil' 'iiníltah'ígíí ndi kóo bil 'daOnighan'ít' é'ígíí d'íi T'áá'chil t'áala'ígóo yookáalgo dóo Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáágoog yihahígíí biyi'?

'Adanóok' éiígíí bik' ehgo 'amáda' iizoh.

- 'Álchíní, 'awéechi' t'áa' doodai' 'álchíní' t'óo 'daOnilzéhígíí
- 'Ak' é'íi danilínígíí, ch' ikéíi dóo tsilkéíi dóo 'azeedí doodai' kóji' da' ayéhígíí
- Doo nik' é'íi danilínígíí, t'óo bil' danighanígíí doodai' 'álchíní' ná yaa' 'ahályáago bil' nighanígíí
- Diné/Bíla'ashdla'ii t'óo kónizáhíi' bil' danighanígíí
- Doo bil' 'iiníltah' í da

3. D'íi hooghan doodai' hooghan naadlózi doodai' hooghan 'alhií' sinil bii hooghanígíí biyi' -

T'áala'í go 'ilná' adíizoh.

- D'íi hooghan bik' é' 'azláago bii' nighanígíísh ni 'éi doodai' t'áa' náána háida bil' nighanígíí bi'?
- D'íi hooghanish t'áa' ni 'éi doodai' t'áa' náána háida bil' nighanígíí t'áa' bí, dóo 'atso bik' é' ni' ílyá?
- T'óo bik' é' ni' ayíléego bii' nighan?
- T'áa' níik' eh bii nighan?

4. Nibéesh bee hane'í lá ha' at'íi? Na' idikid t'áa' la' nihee náadahólóg go 'éi nich' í' hodoonih.

'Aláají' bee 'ééhózingo bee wólta' íígíí dóo nibéesh bee hane'í

- -

5. Kwe' é' 'éi d'íi Diné/Bíla'ashdla'ii bil nighanígíí bína' idikid dooleet. 'Áltsé' 'éi d'íi hooghan doodai' hooghan naadlózi doodai' hooghan 'alhií' sinilgo hooghanígíí hái bí, hái yik' é' 'aslá. T'áa' náána háida bighango 'éi kwe' é' t'áa' hóyáanii hooghan yik' é' 'asláhígíí doodai' hooghan yaa' 'ahályánígíí 'áaltsé' bee hahodoolzhish.

Nish 'éi deimilyé?

'Akéédéé'
nízhí'ígíí
'Aláají'
nízhí'ígíí

6. Ni 'éi háidígíí nil? T'áala'í go 'alná' iizoh.

- Hastiin 'Asdzáni

Yízhí 'ata' góne' bee hahool' ahígíí

7. Yizil dóo yookáal dóo yihahígíí hahgo ni' d'izhchí?

'Awéé' t' ahdoo bináhaahda ndi t'áa' bil' 'íidóoltah.

T'áá'chil t'áala'ígóo yookáalgo dóo Naakidi míl yázhí dóo bi' aan neeznáágoog yihah biyi' d'ikwíi bináahai Yizil Yookáal Yihah

→ Tseebíi góne' na' idikidígíí 'éi d'íi Naakaii doo Naakaiibáhi' idlínígíí bína' idikid dóo náhást' éi góne' na' adikidígíí 'éi' al' áa' dine' é' idlínígíí bína' idikid dooleet.

8. Diné/Bíla'ashdla'ii t'áala'í góne' éi Naakaii Dine' é nil? ya'?

- Nidaga', doo Naakaii dóo doo Naakaiibáhi' nilíi da
- 'Aoo', Naakaii dóo Naakaiibáhi' d'íi kéyah 'ashdladiingo hahoodzodóo 'atah nilí
- 'Aoo' Naakaii nilí dóo d'íi kéyah 'asdladiin hahoodzohígíí shádi' áahjigo kéyah 'atah' 'i' bi' dólta' idéé' Naakaii nilí
- 'Aoo' Naakaii nilí dóo d'íi kéyah 'ashdladiin hahoodzooígíí shádi' áahjigo Naakaii danilígo bikéyahdéé' Naakaii nilí
- 'Aoo', náána' lahi Naakaii bizaad choo' jigo kéyah bil' hadahwiisdzodéé' Naakaii danilígo bee béé' d'izínígíí nilí

9. Diné/Bíla'ashdla'ii t'áala'í góne' éi ha' at'íi Dine' é nil?

D'ikwíigo 'alná' iizohgo t'áa' 'áko.

- Bilagánaa
- Naakaii Lizhinii
- Bitsi' yishtizhii doodai' Hak' az Dine' é/ Beehai - Háadóo Diné nil?

- Tó tsé' naadéé' Bitsi' Japanese Native Hawaiian
- yishtizhii bee bi' dójihígíí Korean Guamanian or Chamorro
- Chinese Vietnamese Samoan
- Filipino T'áa' náána' la' Dine' é
- T'áa' náána' la' tó tsénaadéé' Binaa' ádaalts' ózi Dine' é danilígo Bíla'ashdla'ii — Hmong, Laotian, Thai, Tongan, and so on.

T'áa' náána' la' Dine' é kwe' é doo 'atah yisdzoh da

10. D'íi Diné/Bíla'ashdla'ii t'áala'í góne' yéelta'ígíísh t'áa' náána' háadida bighan?

- Nidaga' 'Aoo' — D'ikwíigo 'alná' iizohgo t'áa' 'áko
- Wódahgo bidziilgo 'ólta' di 'Álchíní' 'ee' níif' biniiyé hooghan da' nihahídi' 'atah bighan 'Awáalyah doodai' awáalyah hotsaadi sidá
- Siláoltsoo' 'idahoo' aahdi 'atah bighan Sánii dóo hatsóii baa' 'adahayáadi sidá
- T'áa' náána' lahgo hooghandi bighan T'áa' náána' háadida sidá

→ Na' idikid t'áala'í góne' Diné/Bíla'ashdla'ii naaki dóo hastáá' bita' jji' bil 'iiníltah' go 'éi d'íi kodóo bína' idikid dooleet.

